

Autor: Mgr. Marcela Šíková

Datum vytvoření: 20. února 2012

Škola: Základní škola a mateřská škola Jesenice, okr. Rakovník

Předmět: Dějepis, Český jazyk

Téma: Bitva u Lipan

Ročník: 7. ročník

Anotace: Materiál lze použít k tématu husitství.

Očekávaný výstup:

Žák vymezí význam husitské tradice, pro český politický a kulturní život.

Žák vymezí úlohu křesťanství a víry ve středověku, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám.

Klíčová slova: bitva u Lipan, středověk, panská jednota, křižáci, husité

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Bitva u Lipan

Téhož roku, totiž 1434, v neděli...30.května asi o hodině nešporní (brzy ráno)...mezi městy Kouřimí a Českým Brodem u vesnice Hřibů došlo k veliké bitvě...

Urození páni pan Menhart z Hradce, pan Ptáček z Lipé,... a také někteří měšťané ze všech měst pražských a z Mělníka... čítající dohromady...tisíc jezdců, téměř deset tisíc pěších a s děly na straně jedné; na druhé straně kněz Prokop Holý, tehdy hejtman táborů, s polním vojskem tábořským, Jan zvaný Čapek ze Sán, tehdy nejvyšší hejtman Žižkových sirotků..., kněz Prokůpek a Ondřej..., také hejtman táborů, měšťanů z Tábora a z Berouna, Slaného, Žatce, Loun..., dále Roháč z Dubé...v počtu...sedmi set jezdců s téměř devíti tisíci pěších s šesti kopami vozů, čtyřiceti a více děly... a s jejich ochranou zahájili bitvu.

Dříve řečení páni předstírali, že před nimi prchají a skrytě rozestavili za jejich vozy a v jejich zádech nejlepší lidi pana Oldřicha z Rožmberka... lidi pana Menharta... i lidi z Karlštejna... tak, že kopí a samostříly uchopili a sklonili k zemi a pak se obrátili i se svými vozy k ...táborům a sirotkům, jako by se snažili před nimi ustoupit a utéci. Konečně se je jali (táboři a sirotci) se svými vozy pronásledovat směrem za vozy pánů, přitom silně stříleli z děl... Když se pak se svými vozy přiblížili k vozům pánů asi na půl míle nebo o něco méně, vyrazili ze svých vozů k útoku na vozy pánů. Nakonec panští lidé i páni pozdvihli korouhev..., vyšli ze svých vozů proti nim, když už byli blízko, statečně s nimi bojovali a bili je tak odvážně a prudce, že se ve chvíli...táboři a sirotci obrátili na útěk a chtěli se vrátit ke svým vozům, aby je uzavřeli kolem sebe. A tu je řečení páni a jejich lidé pronásledovali tak rychle a rázně stále je bijíce, že vběhli mezi jejich vozy zároveň s nimi a přímo tam na vozech zabili oba kněze Prokopy i mnohé další kněze...

(Kronika Bartoška z Drahonice. Ze zpráv a kronik doby husitské. Praha 1981, str.266-270)

JANOVSKÝ, Julius. Dějiny Čech a Moravy, slovem a dokumenty: učební text pro 9. ročníky základních škol a pro střední odborná učiliště. 1. vyd. Prague: S, 1991. ISBN 80-900-0963-8.

Otázky:

1. Kdy došlo k bitvě u Lipan?
2. Kde leží Lipany?
3. Kteří urození páni bojovali proti husitům?.....
4. Kolik bylo těchto bojovníků?
5. Kdo stál v čele husitských vojsk?
6. Které skupiny tvořily husitské vojsko?
7. Měli husité jízdu?.....
8. Kdo měl více jezdců?
9. Kdo zvítězil v této bitvě?.....
10. V čem spočíval úspěch vítěze?

Bitva u Lipan

Téhož roku, totiž 1434, v neděli...30.května asi o hodině nešporní (brzy ráno)...mezi městy Kouřimí a Českým Brodem u vesnice Hřibů došlo k veliké bitvě...

Urození páni pan Menhart z Hradce, pan Ptáček z Lipé,... a také někteří měšťané ze všech měst pražských a z Mělníka... čítající dohromady...tisíc jezdců, téměř deset tisíc pěších a s děly na straně jedné; na druhé straně kněz Prokop Holý, tehdy hejtman táborů, s polním vojskem tábořským, Jan zvaný Čapek ze Sán, tehdy nejvyšší hejtman Žižkových sirotků..., kněz Prokůpek a Ondřej..., také hejtman táborů, měšťanů z Tábora a z Berouna, Slaného, Žatce, Loun..., dále Roháč z Dubé...v počtu...sedmi set jezdců s téměř devíti tisíci pěších s šesti kopami vozů, čtyřiceti a více děly... a s jejich ochranou zahájili bitvu.

Dříve řečení páni předstírali, že před nimi prchají a skrytě rozestavili za jejich vozy a v jejich zádech nejlepší lidi pana Oldřicha z Rožmberka... lidi pana Menharta... i lidi z Karlštejna... tak, že kopí a samostříly uchopili a sklonili k zemi a pak se obrátili i se svými vozy ktáborům a sirotkům, jako by se snažili před nimi ustoupit a utéci. Konečně se je jali (táboři a sirotci) se svými vozy pronásledovat směrem za vozy pánů, přitom silně stříleli z děl... Když se pak se svými vozy přiblížili k vozům pánů asi na půl míle nebo o něco méně, vyrazili ze svých vozů k útoku na vozy pánů. Nakonec panští lidé i páni pozdvihli korouhev..., vyšli ze svých vozů proti nim, když už byli blízko, statečně s nimi bojovali a bili je tak odvážně a prudce, že se ve chvíli...táboři a sirotci obrátili na útěk a chtěli se vrátit ke svým vozům, aby je uzavřeli kolem sebe. A tu je řečení páni a jejich lidé pronásledovali tak rychle a rázně stále je bijíce, že vběhli mezi jejich vozy zároveň s nimi a přímo tam na vozech zabili oba kněze Prokopy i mnohé další kněze...

Odpovědi:

1. Kdy došlo k bitvě u Lipan? (30.5.1434)
2. Kde leží Lipany? (mezi Kouřimí a Českým Brodem, u vesnice Hřibů)
3. Kteří urození páni bojovali proti husitům? (Menhart z Hradce, Ptáček z Lipé, měšťané z Prahy, z Mělníka)
4. Kolik bylo těchto bojovníků? (asi dvanáct tisíc)
5. Kdo stál v čele husitských vojsk? (Prokop Holý, Jan Čapek ze Sán, Jan Roháč z Dubé)
6. Které skupiny tvořily husitské vojsko? (táborité, sirotci, měšťané z Tábora, Berouna, Slaného, Žatce, Loun)
7. Měli husité jízdu? (ano, asi sedm set)
8. Kdo měl více jezdců? (panská jízda - asi tisíc)
9. Kdo zvítězil v této bitvě? (panská jednotka)
10. V čem spočíval úspěch vítěze? (předstírali útěk, vylákali husity z vozové hradby)